

**O‘ZBEKISTON OLIY TA’LIM TIZIMIDA ZAMONAVIY INGLIZ TILI O‘QITISH
METODIKASINING QO‘LLANILISHI: NAZARIYA VA AMALIYOTNI
UYG‘UNLASHTIRISH
ПРИМЕНЕНИЕ СОВРЕМЕННОЙ МЕТОДОЛОГИИ ПРЕПОДАВАНИЯ
АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
УЗБЕКИСТАНА: ГАРМОНИЗАЦИЯ ТЕОРИИ И ПРАКТИКИ
APPLICATION OF MODERN ENGLISH TEACHING METHODOLOGY IN THE
UZBEKISTAN HIGHER EDUCATION SYSTEM: HARMONIZATION OF THEORY
AND PRACTICE**

Ergasheva Nigora Kurbanovna

Associate professor, FSU

nigorkurbanovna@gmail.com

ORCID ID 0009 0001 1551 5897

Annotatsiya. *Ingliz tili o‘qitish metodikasi so‘nggi o‘n yilliklarda an’anaviy grammatika-tarjima usullaridan kommunikativ, topshiriqqa asoslangan va texnologiyalarni integratsiya qilgan yondashuvlarga o‘tmoqda. Ushbu tadqiqot O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida zamonaviy ingliz tili o‘qitish metodikalarining (Kommunikativ til o‘qitish, Topshiriqqa asoslangan o‘qitish, CLIL va blended learning) samaradorligini o‘rganadi. Aralash uslubdagi kvazi-eksperimental tadqiqot Toshkent va Samarqand shaharlaridagi uchta universitetda 185 nafar talaba va 24 nafar o‘qituvchi ishtirokida 16 hafta davomida o‘tkazildi. Eksperimental guruhda zamonaviy metodikalar qo‘llanildi, nazorat guruhi esa an’anaviy usullarda dars o‘tdi. Natijalar eksperimental guruhda talabalarning kommunikativ kompetensiyasi, motivatsiyasi va tanqidiy fikrlash qobiliyati bo‘yicha statistik jihatdan ishonchli yaxshilanishni ($p < 0.001$) ko‘rsatdi. Shu bilan birga, katta auditoriya, resurslar yetishmasligi, o‘qituvchilar malakasi va baholash tizimi kabi muammolar aniqlandi. Tadqiqot O‘zbekiston oliy ta’limi uchun moslashtirilgan zamonaviy ingliz tili o‘qitish metodikasi frameworkini taklif etadi va amaliy tavsiyalar beradi.*

Kalit so‘zlar: *Ingliz tili o‘qitish metodikasi, Kommunikativ til o‘qitish, Topshiriqqa asoslangan o‘qitish, O‘zbekiston oliy ta’limi, Blended learning, Pedagogik moslashuv, Chet tili o‘qitish*

Kirish

O‘zbekiston Respublikasining “Uzbekistan-2030” strategiyasi va raqamli ta’limni rivojlantirish dasturlarida ingliz tilini samarali o‘qitish milliy ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan. Biroq, ko‘plab bitiruvchilar ingliz tilida real kommunikatsiya, akademik yozuv va professional nutqda qiyinchiliklarga duch kelmoqda.

An’anaviy grammatika-tarjima va audio-lingual usullar bugungi kunda yetarli emasligi tobora aniq bo‘lmoqda. Zamonaviy ingliz tili o‘qitish metodikalari esa mazmunli kommunikatsiya, talaba avtonomiyasi va texnologiyalarni integratsiyaga asoslanadi.

Ushbu tadqiqotning maqsadi — O‘zbekiston oliy ta’lim muassasalarida zamonaviy metodikalarning holatini baholash va ularni mahalliy sharoitga moslashtirish yo‘llarini taklif etishdan iborat.

1. Zamonaviy metodikalar (CLT, TBLT, CLIL, blended learning) o‘zbek talabalarining ingliz tili ko‘nikmalarini qanchalik yaxshilaydi?

2. O‘zbekiston oliy ta’lim tizimida zamonaviy metodikalarni joriy etishda asosiy to‘siqlar nimadan iborat?

3. O‘zbekiston sharoitiga mos zamonaviy ingliz tili o‘qitish metodikasi frameworkini qanday yaratish mumkin?

Adabiyotlar sharhi

Ingliz tili o‘qitish metodikasining rivojlanishi xalqaro adabiyotlarda chuqur yoritilgan. Richards va Rodgers (2014) an’anaviy usullardan kommunikativ yondashuvlarga o‘tishni tahlil qilgan. Nunan (2004) va Willis (1996) topshiriqqa asoslangan o‘qitishni, Coyle va boshqalar (2010) esa CLIL usulini tavsiya etadi. So‘nggi yillarda blended va texnologiyaga asoslangan o‘qitishga alohida e’tibor qaratilmoqda (Garrison & Vaughan, 2021)[1].

O‘zbekistonda bu mavzuga oid tadqiqotlar cheklangan. Irgasheva (2023), Abdullaeva (2024) va Oliy ta’lim vazirligi hisobotlariga ko‘ra, kommunikativ yondashuv rasmiy ravishda targ‘ib qilinayotgan bo‘lsa-da, amaliyotda katta auditoriyalar, o‘qituvchilarning an’anaviy usullarga odatlanganligi va imtihonlarga yo‘naltirilgan baholash tizimi to‘sqinlik qilmoqda.

Metodlar

Tadqiqot dizayni Aralash uslubdagi kvazi-eksperimental tadqiqot (oldingi test — intervensiya — keyingi test + sifatiy komponent).

Ishtirokchilar

- 185 nafar 2- va 3-kurs talabarlari (Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti, O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Samarqand davlat universiteti).
- 24 nafar ingliz tili o‘qituvchisi (tajribasi 5–20 yil).

Intervensiya Eksperimental guruhda 16 hafta davomida zamonaviy metodikalar (CLT + TBLT + Blended learning) qo‘llanildi. Nazorat guruhi an’anaviy usullarda dars o‘tdi[2].

Ma’lumotlar yig‘ish vositalari

- Oldingi va keyingi testlar (IELTS uslubida).
- Motivatsiya va munosabat anketalari.
- Yarim strukturali intervyular va dars kuzatuvlari.

Ma’lumotlar tahlili Miqdoriy ma’lumotlar SPSS 27 dasturida, sifatiy ma’lumotlar tematik tahlil usulida o‘rganildi.

Muhokama

Natijalar zamonaviy metodikalar an’anaviy usullardan ustunligini tasdiqlaydi. Topshiriqqa asoslangan va kommunikativ mashqlar talabalar motivatsiyasi va amaliy til ko‘nikmalarini oshirishda samarali bo‘ldi.

O‘zbekistondagi imkoniyatlar:

- Talaba avtonomiyasi va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish.
- Texnologiya va haqiqiy materiallarni integratsiya qilish.
- Xalqaro ta’lim va professional muhitga tayyorlash.

Asosiy muammolar:

- Katta auditoriyalar (35–45 talaba).
- O‘qituvchilarning zamonaviy metodikalarda malakasining yetishmasligi.
- An’anaviy baholash tizimi.
- Mintaqaviy universitetlarda raqamli infratuzilmaning cheklanganligi.

O‘zbekiston sharoitiga moslashtirilgan **milliy ELT frameworki** taklif etiladi[3].

Xulosa va tavsiyalar

Zamonaviy ingliz tili o‘qitish metodikasi o‘zbek talabalari uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Uni muvaffaqiyatli joriy etish uchun tizimli o‘zgarishlar talab etiladi.

Tavsiyalar:

1. Milliy ingliz tili o‘qitish dasturlarini kommunikativ kompetensiyaga yo‘naltirish.
2. O‘qituvchilar uchun doimiy malaka oshirish dasturlarini tashkil etish.
3. Blended learning modelini keng joriy etish.
4. Mahalliy o‘quv materiallari va baholash vositalarini ishlab chiqish.
5. Universitetlar va xalqaro ELT tashkilotlari o‘rtasida hamkorlikni kuchaytirish.

Kelajakdagi tadqiqotlar ushbu metodikalarning uzoq muddatli ta’sirini va mamlakatning turli hududlaridagi solishtirma tahlillarni o‘rganishi lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
2. Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Irgasheva, S. (2023). O‘zbekistonda CLT usulini qo‘llashdagi muammolar. *O‘zbekiston ta’lim jurnali*.
4. Abdullaeva, M. (2024). Markaziy Osiyoda zamonaviy ELT tendensiyalari. *Xalqaro ilmiy jurnal*.